

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI BAFRA İLÇE RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. İLÇE KÜNYESİ.....	3
2. GİRİŞ	3
3. SOSYAL YAPI.....	4
4. İKTİSADİ YAPI	4
5. ALT YAPI	5
6. OKA FAALİYETLERİNDE İLÇENİN YERİ.....	6
7. TR83 BÖLGE PLANINDA İLÇENİN YERİ.....	6
8. İHTİYAÇLAR	7
9. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME.....	8
10. KAYNAKLAR	8

1. İLÇE KÜNYESİ

İLÇE	BAFRA
BAĞLI OLDUĞU İL	SAMSUN
NÜFUS (2017)	141.488
YÜZÖLÇÜMÜ ¹	1503 km ²
İL MERKEZİNE UZAKLIK	52 km
BELEDİYE SAYISI	1
MAHALLE SAYISI	139

2. GİRİŞ

Bafra, Türkiye'nin en verimli toprakları üzerinde kurulmuş, Karadeniz Bölgesi'nin orta kısmında yer almaktadır. Bafra ovasını oluşturan düzlük yaklaşık 40 km uzunlukta ve yer yer 20 km genişlikte olup Karadeniz Bölgesi'nin en büyük ova düzlüğüdür.

Kızılırmak deltasını kaplayan Bafra ovası, güneyde dağlarla çevrilidir. Bu dağlar Canik Dağları uzantılarıdır. En yüksek noktası 1.224 m ile Nebyan dağıdır. Türkiye'nin en uzun akarsuyu Kızılırmak, bu dağları derin vadi ile geçerek ovaya ulaşır. Bafra ovası tamamen Kızılırmak tarafından oluşturulmuştur. Ovayı besleyen alüvyonlardır. Nebyan dağının etekleri ise yayla durumundadır. Irmağın denize yakın kısımlarında ise birçok göl oluşmuştur.

İlçede hakim olan rüzgarlar Lodos, Karayel ve Poyraz'dır. Kışın güney-batı ve güney yönlerinden esen kuru ve sıcak rüzgarlar havanın rutubetini azaltır. Bu rüzgarlara halk arasında Dağyeli adı verilir.

Bafra'da orman varlığı % 38'dir. İlçenin orman bakımından en yoğun olan bölümü güney kısmıdır. Ormanlardaki ağaç türleri daha çok kayın, meşe, çam ve köknar'dır. Göller bölgesinde ayrıca sazlık ve fundalıklar da bulunur.

Bafra'nın tarihi M.Ö. 5000 yıllarına kadar uzanmaktadır. İkiztepe ören yerinde yapılan araştırmalarda Kalkolitik Döneme ait yerleşmelerin izine rastlanmıştır.

İkiztepe ören yerinde 2300 yıl boyunca sürekli yerleşim yapıldığı anlaşılmıştır. Yapılan kazılarda Eski Tunç Çağı ve Erken Hitit dönemi kültürlerinin izlerini taşıyan çok sayıda eser ve kalıntı bulunmuştur. Kazılarda çıkan eserler Bafra ve Samsun müzelerinde sergilenmektedir.

1071 Malazgirt Meydan Savaşı'ndan hemen sonra Selçukluların eline geçen Bafra'ya 1214 yılından itibaren Türkmen aşiretleri yerleştirilmiştir. 1243'de başlayan Moğol istilaları sonucu Selçuklu İmparatorluğu'nun yıkılmasıyla Türk beylikleri kurulmaya başlanmış, bu dönemde bölgede küçük bir Selçuklu beyliği olan Bafra Beyliği kurulmuştur. Bafra, 1460'da ise Osmanlı hakimiyetine girmiştir. 1876 harbinden sonra Kırım'dan Bafra'ya çok sayıda Türk gelmiştir. Cumhuriyet döneminde balkanlardan mübadele ile çok sayıda aile Bafra'ya gelmiş, yine doğu Karadeniz'den özellikle Trabzon'dan ve komşu illerden tarım amaçlı göçler olmuş ve Bafra'nın bu günkü demografik yapısı oluşmuştur.

İlçe, 2004 yılında DPT tarafından Türkiye genelinde yapılan İlçe SEGE çalışmasında 204. sırada yer almaktadır. Gelişmişlik kademelendirilmesine göre 6 derece arasında 3. derecede gelişmiş ilçeler arasındadır. 2014 yılında OKA tarafından TR83 Bölgesindeki 50 ilçe için yapılan SEGE çalışmasına göre ise 9. sırada ve 2. derecede gelişmiş ilçeler arasındadır.

¹ https://www.hgk.msb.gov.tr/images/urun/il_ilce_alanlari.pdf

3. SOSYAL YAPI

İlçenin nüfusu 2009 yılından itibaren azalma göstermeye başlamıştır. Azalma oranı %2.69 olarak gerçekleşmiştir. Nüfusun %41.09'u 15-44 yaş aralığındadır.

İlçede 202 yataklı devlet hastanesi, 107 yataklı özel hastane, 1 özel tıp merkezi ve 20 aile sağlık merkezi bulunmaktadır.

İlçede 54 yatak kapasiteli huzurevi bulunmaktadır.

İlçede halk kütüphanesi mevcuttur. 8 personeli ile hizmet vermektedir. Ayrıca halk eğitim merkezi, çıraklık eğitim merkezi, rehberlik araştırma merkezi, eğitim ve uygulama okulları ile öğretmenleri yer almaktadır.

İlçede 19 sendika temsilciliği, 20 meslek odası ve çok sayıda vakıf ve dernek bulunmaktadır.

2017-2018 öğretim yılında ilçede bulunan 113 eğitim kurumunda 1.952 öğretmen görev yapmış ve 25.337 öğrenci eğitim görmüştür. Toplam 1.188 derslikte derslik başına öğrenci ortalaması 23 olarak gerçekleşmiştir.

İlçede OMÜ'ye bağlı olan Turizm Fakültesi yer almaktadır. Kurumda turizm işletmeciliği, turizm rehberliği, rekreasyon yönetimi ve gastronomi ve mutfak sanatları bölümleri yer almaktadır. 18 akademik personel görev yapmaktadır.

Bafra Meslek Yüksekokulu'nda, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Muhasebe ve Vergi Uygulamalar Bölümü olmak üzere 3 bölüm bulunmaktadır. Bu bölümler altında Tıbbi Aromatik Programı, Organik Tarım, Seracılık, Tütün Yetiştiriciliği ve Teknolojileri, Bilgisayar Programlama Programı, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü yer almaktadır. Kurumdaki gerek Bilgisayar Teknolojileri, Muhasebe ve Vergi Bölümü gerekse Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümleri'nde, kamu ve

özel kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu ara elemanlar yetiştirilmektedir. Bunlar, dört yıllık lisans mezunlarından daha fazla pratik bilgiye sahip, meslek lisesi mezunlarından ise daha çok teorik bilgiye sahip elemanlar olup ilgili sektörlerin en çok ihtiyaç duyduğu elemanlardır.

Bafra'da yine OMÜ'ye bağlı olarak İşletme Fakültesi kurulması için hayırseverler ile protokol yapılmış olup bir yıl içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

İlçe Gençlik Merkezi'nin 10 binin üzerinde kayıtlı üyesi bulunmaktadır. Alan içerisinde 1 adet futbol sahası, 1 adet basketbol sahası, 1 adet tenis kortu ve 1 adet de çok amaçlı kapalı salonu mevcuttur.

İlçede ayrıca, kapalı spor salonu ve sentetik çim saha bulunmaktadır. Birçok farklı spor branşında kulüpler bulunmakta olup ilçedeki toplam lisanslı sporcu sayısı 5 bine yakındır.

İlçede 1.000 öğrenciye kadar hizmet verebilecek kredi yurtlar kurumuna bağlı yükseköğrenim öğrenci yurdu bulunmaktadır.

4. İKTİSADİ YAPI

İlçe nüfusunun yaklaşık % 40 'ı, kırsal kesimde yaşamaktadır. Tarım ve hayvancılık sektörü toplam istihdamın büyük bir kısmına iş alanı olma özelliğini sürdürmektedir. Şehir nüfusu da yine büyük oranda tarımsal faaliyetlerle uğraşmakta, dolayısıyla tarımsal üretim, toplam üretim içindeki ağırlığını korumaktadır.

İlçede en çok üretilen tarım ürünleri, slaj mısır, yeşil ot, kırmızı lahana, çeltik ve beyaz lahanadır.

Bafra, Türkiye'nin en verimli ovalarından biridir. DSİ tarafından uygulanan "Bafra Ovası Sulama Ana Projesi" devam etmektedir. Sulama kanalları ile sulanan ovanın kuzey

kısımları çorak arazidir. Bu yerlerde hayvancılık yapılmaktadır.

İlçede büyükbaş (sığır ve manda), küçükbaş, kanatlı ve su ürünleri yetiştiriciliği ile arıcılık yapılmaktadır.

Bafra İlçesi Karadeniz Bölgesinde doğal göller ve barajlar bakımından çok zengin bir varlığa sahiptir. Derbent baraj gölünde 6.621 ton/yıl üretim kapasiteli ağ kafeslerde alabalık yetiştiriciliği yapan 13 adet alabalık işletmesi, 2 adet 50 ton/yıl kapasiteli aynalı sazan işletmesi mevcuttur.

İlçede 6 un fabrikası, 14 pirinç fabrikası, 4 süt işleme tesisi, 2 salça fabrikası, 2 balık unu yağı tesisi, 1 yağ fabrikası, 2 soğuk hava deposu ve 1 yem fabrikası bulunmaktadır.

İlçede 12 meslek grubundan 1.305 üyesi bulunan ticaret odası ile 140 üyesi bulunan Ticaret Borsası yer almaktadır.

Bafra'da Karma ve Medikal İhtisas OSB bulunmaktadır. OSB'ye doğalgaz bağlanması çalışmalarına başlanacaktır. İlçede ayrıca Sera OSB kurulum çalışmaları sürmektedir. 2 küçük sanayi sitesinde ise 525 küçük esnaf faaliyetlerini sürdürmektedir.

Kırsal Kalkınma Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi kapsamında, 2006-2016 yılları arasında ilçede 26 proje desteklenmiştir. Bu projeler kapsamında fide üretim tesisi, büyük hayvancılık işletmeleri, salça fabrikası, balık yağı ve unu işleme tesisi, paketleme ve soğuk hava tesisi, pirinç fabrikaları, un fabrikaları kurulumu veya kapasite artırımı projeleri gerçekleştirilmiştir. Proje toplam tutarı yaklaşık 17.400.000 TL olup 7.150.000 TL yatırımcılara hibe olarak ödenmiştir. Projeler ile yaklaşık 250 kişiye istihdam sağlanmıştır.

Genç Çiftçi destek programı kapsamında, 903 proje onaylanmıştır. Ayrıca ilçe, Büyükşehir Belediye'sinin kırsal kalkınma desteklerinden de faydalanmaktadır. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yürütülen

tarımsal işletme danışmanlığı projesi hayata geçirilmiştir. Projede, yıllık program hazırlanarak her danışmanın bu program doğrultusunda tarımsal işletmeleri ziyaret etmesi amaçlanmaktadır.

Bafra Samsun'un kültür ve tabiat varlıkları açısından en zengin ilçesidir, ilçenin turizm potansiyeli oldukça yüksektir. Kuş cenneti, iki baraj gölü, balık gölleri, Nebiyan Dağı ve diğer mesire yerleri ilçede bulunmaktadır. Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti, doğal sazlıkları ve Balık Gölleri ile Dünya'nın en nadide kuş türlerini barındırmaktadır. Delta, RAMSAR sözleşmesi ile koruma altına alınan 9 sulak alandan biridir. Türkiye'de bulunan 420 kuş türünden 341'i bu alanda barınmaktadır. Büyükşehir Belediyesi ve Ajansımızın çalışmaları neticesinde alan, UNESCO dünya mirası geçici listesine girmiştir. Bölgede yer alan, suların yükselerek ormanın içine girmesiyle oluşan Galerich (Subasar) Ormanları da bölgenin en önemli turizm değerlerinden biridir.

Kızılırmak Vadisi içerisinde, Altinkaya Barajı yakınında bulunan kaya mezarları ile camiler, türbeler, çeşmeler, bedesten çarşısı ve hamam da ilçenin önemli tarihi değerleridir.

İlçede, arkeolojik ve etnografik eserlerin sergilendiği müze bulunmaktadır.

Kapıkaya, Kızkayası ve Akalan şelaleleri görülmeye değer yerlerdendir.

5. ALT YAPI

İlçe Samsun-Sinop duble yol güzergahı üzerinde olup hava, deniz ve demiryolu ile ulaşım sağlanabilmektedir.

Bafra ilçesine en yakın havaalanı Samsun Çarşamba Havaalanı olup 80 km mesafededir. Sinop havaalanı ise 105 km'lik mesafede yer almaktadır. Denizyolu ile ulaşım, bölgenin mevcut tek limanı olan Samsun Limanı aracılığı

ile sağlanırken demiryolu yine Samsun'da ve ilçeye 50 km uzaklıktadır.

Sivas'taki Kızıl Dağ'dan doğarak Bafra'da denize dökülen Kızılırmak'ın enerji ve sulama potansiyelini değerlendirmek için ilçe sınırları içinde 2 tane baraj inşa edilmiştir. Altınkaya Barajı ve Hidroelektrik Santrali elektrik üretiminde, Derbent Barajı ve Hidroelektrik Santrali ise sulama projesinde etkilidir.

Bafra Ovası Sulaması Projesi kapsamında DSİ'nin çalışmaları devam etmektedir. DSİ aynı zamanda kıyı erozyonu önleme ile Kızılırmak'ın ıslahı çalışmalarını da yürütmektedir.

İlçe merkezinde doğalgaz kullanımını mevcuttur.

6. OKA FAALİYETLERİNDE İLÇENİN YERİ

İlçe, büyüklüğü nispetinde Ajansımız mali desteklerinden yeterli ölçüde faydalanamamıştır.

Aşağıda verilen bilgilerde, Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti'ne yönelik projeler 19 Mayıs İlçesi ile birlikte değerlendirilmektedir.

Proje Teklif Çağrılarından toplam 13 adet proje başarılı olmuştur. Bunların 7'si KOBİ, 1'i STK ve 5'i kamu kurumlarının yürüttüğü projelerdir. Bir altyapı projesi devam etmekte olup tamamlandığında İlçeye toplamda 2.80 Milyon TL hibeye karşılık, 4.95 Milyon TL'lik yatırım kazandırılmış olunacaktır.

2017 yılı güdümlü proje destekleri kapsamında desteklenen "Kızılırmak Deltası Doğal Yaşam Eksenli Kalkınma Projesi", deltanın altyapısının geliştirilmesine odaklanan yaklaşık 7 Milyon TL bütçeli bir projedir. Ajansımızın projeye destek miktarı 5 Milyon TL'dir.

Doğrudan faaliyet desteği programı kapsamında, "Yeşilirmak ve Kızılırmak Havzası Yaş Sebze ve İşleme, Paketleme,

Depolama ve Pazarlama Tesisi Fizibilite Çalışması Projesi" ile "Kızılırmak Deltası Doğal Yaşam Eksenli Kalkınma Projesi Fizibilite Raporu ve Uygulama Projelerinin Hazırlanması Projesi" uygulanmıştır. Bu iki projeye verilen destek tutarı 150 Bin TL'dir.

2015 yılı teknik destek programı kapsamında Hava Sporları ve Gençlik Kulübü Derneği'ne Ajansımız personeli tarafından Uygulamalı Proje Döngüsü Yönetimi Eğitimi verilmiştir. 2017 yılı teknik destek programı kapsamında ise Bafra Cumhuriyet Başsavcılığı, "Adli İnceleme ve Raporlama Eğitimi" projesi ile desteklenmiştir.

7. TR83 BÖLGE PLANINDA İLÇENİN YERİ

Yeşilirmak Havzası Bölgesel Gelişme Ana Planı'nda Bafra ilçesi ile ilgili yer alan projelerden bazıları şunlardır:

- Samsun-Çarşamba arasındaki demiryolu bağlantısının, Samsun metropoliten alanını bütünleştirmek amacıyla, batıda Bafra'ya kadar uzatılması ve bu hattın banliyö sistemine dönüştürülmesi etütlerinin yapılması
- İnşa aşamasında olan Bafra doğalgaz iletim altyapısının tamamlanması
- Bafra'da Kızılırmak çevresinin düzenlenmesi
- Bafra kentsel tarihi dokuların, koruma-kullanma dengesinin gözetilerek yaşatılmasına yönelik faaliyetlerin desteklenmesi
- Yerleşim yerlerinde afet güvenliğinin sağlanması kapsamında Bafra risk yönetimi ve sakınım planı hazırlanması

- Bafra KSS' de üretimi ve çevreyi olumsuz etkileyen altyapı eksikliklerinin tamamlanması
- İnşaat halinde olan Bafra OSB'nin tamamlanması ve işletmeye açılması
- Bafra ovası sulama projesi inşaatının tamamlanması
- Bafra sulamasında sulama oranının yükseltilmesi
- Bafra sulama alanında sistematik toprak kirliliği ölçümlerinin yapılması ve kirlilik türüne göre ilgili kesimler ortaklığında önlem geliştirilmesi
- Bafra Orman İşletme Müdürlüğü stratejik planının yapılması
- Bafra Orman İşletme Müdürlüğü (OİM) İnözü Orman İşletme Şefliği (OİŞ) çayır ve mera ıslahı ve dönüşümlü otlatma çalışması
- Bafra OİM Çayağzı OİŞ çayır ve mera ıslahı ve dönüşümlü otlatma Çalışması
- Bafra OİM Boğazkaya OİŞ çayır ve mera ıslahı ve dönüşümlü otlatma çalışması
- Bafra OİM Alaçam OİŞ çayır ve mera ıslahı ve dönüşümlü otlatma Çalışması
- Bafra OİM Kuruçay OİŞ çayır ve mera ıslahı ve dönüşümlü otlatma çalışması
- Bafra OİM'de defne geliştirilmesi
- Belediyelerin güçlendirilmesi kapsamında Bafra Belediyesi'nde eğitim verilmesi
- Bafra Belediyesi'nin kaynak yaratmak için çalışma düzeni kurması
- Bafra'nın Tarihi Kentler Birliği'ne üye olması hazırlıklarını tamamlanması (İlçe TKB'ne üye olmuştur.)

- Kızılırmak havzasında mini ve mikro santraller kurulması
- KA ve ilgili DSİ Bölge Müdürlüğü, ve TKİB İl Müdürlüğü ve Çevre ve Orman Bakanlığı İl Müdürlüğü ile ilgili İÖİ'ler eşgüdümünde, Kızılırmak nehri kirliliğine katkıda bulunan yerleşim, sanayi kuruluşları ve kullanıcı birliklerinin; kurallar, ilkeler ve yaptırımları belirleyerek bir ortaklık oluşturmaları,
- Yeşilirmak ve Kızılırmak'tan sulanan alanlarda toprak kirliliğinin izlenmesi ve ilgili kesimler (Çevre ve Orman Bakanlığı, TKİB ve tarımsal birlikler) ortaklığında kirlenmenin azaltılması için önlem geliştirilmesi
- Kızılırmak ve Yeşilirmak deltalarındaki "hassas bölge"lerde flora ve faunaya yönelik araştırma ve koruma faaliyetleri düzenlenmesi kapsamında Kızılırmak Delta Planı çalışmasının uygulanması

8. İHTİYAÇLAR

İlçede Anadolu Lisesi Binası, Halk Eğitim Merkezi ve Rehberlik Araştırma Merkezi, Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi ve Uygulama oteli, öğrenci pansiyonu, anaokulu ve okulların spor salonları ihtiyaçları bulunmaktadır.

Tarım alanında, toprak tahlil çalışmalarının hızlandırılması, seracılık, seralarda kesme çiçek yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması, alçak tünel ve yüksek tünel sistemlerinde sebze yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Eurogap sertifikalı sebze yetiştiriciliği sağlanarak ihracata uygun sebze üretimi artırılmalıdır. Ova bölümü dışında kalan meyili %5- %30 arasında değişen

bölümde ise meyvecilik; özellikle bodur ve yarı bodur kiraz, yarı bodur elma ve bodur armut yetiştiriciliği yaygınlaştırılmalıdır. Meyili %30 ve üzerinde olan alanlarda ise ceviz yetiştiriciliği artırılmalıdır.

Hayvancılık alanında, küçük aile işletmelerinde büyükbaş olarak Jersey, büyük hayvancılık işletmelerinde ise holstein ırkı tercih edilmelidir. Yüksek rakımlı köylerde ise küçükbaş olarak karayaka ırkı koyun yetiştiriciliği ve Kafkas ırkı arıcılık yaygınlaştırılmalıdır. Yem bitkisi olarak fiğ ve silajlık mısır ekim alanları artırılmalıdır. İlçeye tarım ve hayvancılık alanında sektör teşviki uygulaması getirilmelidir.

Bafra Ovası sahilinde deniz erozyonu doğuya doğru devam etmekte olduğundan, ekolojik açıdan büyük önemi bulunan Liman Gölü de risk altında bulunmaktadır. Hem sahil şeridi hem de Liman gölünün korunması için yeni kıyı koruma yapılarının inşa edilmesi gerekmektedir. Bunun için öncelikle, en doğuda bulunan mahmuzdan itibaren doğuya doğru 4 km'lik bölümün acil olarak koruma altına alınması gerekmektedir.

Beton ve asfaltlaması yapılmayan İlçe ve mahalle yollarının asfaltlama yapılması, şehir merkezinde kanalizasyon ve yağmur sularının ortaya koyduğu sıkıntı için yeni çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Şehir terminali, hal tesisi, yeni hükümet konağı ve belediyesi hizmet binasında ihtiyaç vardır.

9. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Bafra, Türkiye'nin en önemli ve verimli ovalarından biridir. Fakat bu potansiyelini yeterli ölçüde kullanamadığı görülmektedir. Kamu yatırımları ile bu alandaki altyapı eksiklikleri giderilmeye devam edilmektedir. Tarım ve hayvancılıkta verimin ve gelirin artırılabilmesi adına bu alanda sağlanan teşvik

ve desteklerin ildeki kurumlar ve çiftçiler tarafından takip edilmesi büyük önem arz etmektedir. Kurulması planlanan Sera OSB'nin ilçede tarım sektörüne yeni bir soluk getireceği değerlendirilmektedir.

İlçe, sanayi alanında gelişimini sürdürmektedir. Coğrafi konumu itibarıyla ana arterlere uzak olması tercih şansını azaltsa da Bafra OSB'de yeni yatırımlar yapılmaya devam edilmektedir. Orta ve uzun vadede Medikal OSB'ye yatırımların başlaması ve bölgeye doğalgazın gelmesi, OSB'nin bilinirliğini ve tercih edilirliliğini artıracaktır.

İlçe çok önemli doğal güzelliklere ve tarihi değerlere sahiptir. Bu alanların turistik altyapılarının geliştirilmesi ve tanıtımına yönelik kamu kurumlarının çalışmaları sürmektedir. İlçenin turizmden alacağı payın artırılması için konaklama ve hizmet anlamında kaliteli hizmet sunan özel yatırımların da devreye girmesi gerekmektedir. Öne çıkan turistik öğelerin tanıtımı ve tur programlarına alınmalarının sağlanması turistik hareketliliği artıracaktır. Bununla birlikte söz konusu alanların korunmasına yönelik olarak yerel bilincin geliştirilmesine yönelik çalışmalar da yürütülmelidir.

İlçede turizm fakültesi bulunmakta olup işletme fakültesi kurulumu inşaat aşamasındadır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin göstermiş olduğu hızlı gelişim İlçe'nin gelişimine de olumlu yönde yansıtacaktır.

10.KAYNAKLAR

Bafra İlçe Brifingi

TÜİK verileri

Güncel ilçe haberleri

OKA Proje Veritabanı

OKA Bafra İlçe Raporu 2013

